

Vědce zajímá, jak se dožít 120 let

Výzkumné konsorcium pěti ústavů v září zahájí bádání, které **má zlepšit kvalitu života seniorů** a posunout lidské životy dál – až k metě biologického limitu 120 let.

MARTIN RYCHLÍK

BRNO/OLOMOUČ Takřka tři čtvrtě miliardy korun na „zdravější stárnutí“. Konsorcium ENOCH, jehož členy je pětice moravských biomedicinských institucí, má během šesti let přinášet poznatky pro boj s chorobami, jež bývají spjaté se stárnoucí populací.

„Výzkum se zaměří na nejzávažnější onemocnění nebo poruchy, které ovlivňují člověka v pozdějším věku a znemožňují mu zestárnout zdravě – tedy degenerativní choroby mozku, rakovina a leukémie nebo chronické záněty. Tyto onemocnění a poruchy ovlivňují velkou část populace v pokročilém věku a mají vliv ne-

jen na seniory, ale též na jejich rodiny a na národní zdravotnické systémy a na sociální služby,“ sdělil LN Gorazd B. Stokín, neurolog a šéf střediska ICRC při Fakultní nemocnici svaté Anny v Brně.

Ministerstvo školství na projekt, který startuje 1. září a potrvá do června 2023, vyčlenilo 688 milionů korun z výzvy *Exceletní výzkum* placené z unijních fondů. V třicítce záměrů patří ENOCH, nazvaný podle biblického 365letého starce, k nejdražším projektům; dražší už jsou jen plány Akademie věd na nový tokamak (Compass-U) či laserový výzkum pražského ČVUT, které cílí na vývoj leteckých technologií.

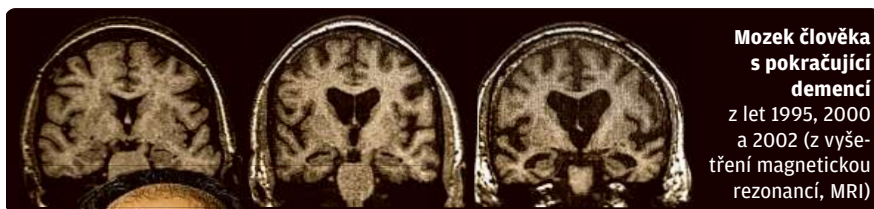
Zhruba 220 vědců – mezi nimiž je patnáctka stěžejních osobností – se zaměří na porozumění vzniku poruch či chorob a způsobu, jak zhoubné pochody ne-li zastavit, tak alespoň trochu zpomalit...

Kam potečou peníze? Přímou do výzkumu a již existujících infrastruktur; nemají vyrůstat nové budovy či laboratoře. „Peníze tak půjdou na platy lidí, na nákup spo-

Výzkum s metuzalémskou ambicí

Vědecký projekt **ENOCH**, což byl otec biblického Metuzaléma, vychází z akronymu celého anglického názvu **MolEcular, cellular and cLiNical appRoACH to healthy aging**, takže jde o mezioborový „molekulární, buněčný a klinický přístup ke zdravému stárnutí“.

Na šestileté bádání půjde **688 milionů korun** z fondů EU.

Mozek člověka s pokračující demencí z let 1995, 2000 a 2002 (z vyšetření magnetickou rezonancí, MRI)

Asi 220 vědců z pěti institucí se zaměří na výzkum nemoci spjatých především se stárnoucí populací: ať již jde o neurodegenerativní choroby mozku, Alzheimer-Fischerovu nemoc, některé formy rakoviny a leukémie či chronické záněty. Hlavním řešitelem grantu bude **Gorazd B. Stokín**, ředitel střediska **ICRC-FNUSA v Brně** (na snímku).

Konsorcium pěti ústavů

- Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně (ICRC-FNUSA)
- Univerzita Palackého v Olomouci (ÚMTM)
- Masarykův onkologický ústav v Brně (RECAMO)
- Ostravská univerzita (BCRG)
- Fakultní nemocnice Olomouc

Čtyři výzkumné programy

- Stárnutí a rakovina
- Stárnutí a chronické záněty
- Degenerativní procesy ve stáří
- Modulace (zpomalení) stárnutí

Pramen: LN, ICRC, MTM, ČSÚ

řebního materiálu a na nákup některých přístrojů, které ještě nemáme... Důležitou součástí je rovněž koordinace a spolupráce mezi členy výzkumného konsorcia,“ říká slovinský neurolog Stokín.

Vědci – genetici, neurologové i kliničtí lékaři – mají spolupracovat s řadou zahraničních institucí, jako jsou Mayo Clinic v USA, kanadské univerzity nebo skandinávské špičky ve výzkumu nádorů: Karolinska Institutet ve Stockholmu nebo centrum v Kodani.

„Cílů dosáhneme díky multidisciplinárnímu výzkumu v oblasti translační medicíny, který zahrnu-

je mnoho oblastí – od onkologie, kardiovaskulárních nemocí, vzácných zánětlivých chorob až po neurologická onemocnění,“ řekl LN Marián Hajdúch, ředitel Ústavu molekulární a translační medicíny Univerzity Palackého v Olomouci (ÚMTM), jehož vědci – v součinnosti s hvězdným Jiřím Bártkem – už běžně publikují studie v prestižních časopisech; před týdnem LN referovaly o jejich článku v top magazínu *Nature*.

Výzkum dle Hajdúcha vyvine „nové preventivní, diagnostické a léčebné strategie“ pro nemoci související s věkem. A to může po-

moci zdravotnictví i ekonomie. Olomoučtí vědci se konkrétně zaměří na vývoj látek schopných eliminovat stárnoucí (senescenční) buňky z organismu. Dřívější výzkumy u zvířat totiž ukázaly, že takový postup může vést k prodloužení života o třetinu i snížení míry rakoviny. Člověk jistě nedosáhne na Enochových 365 roků, nicméně dle expertů je biologicky „ustrojen“ na delší dožití než dnes; limitem je zřejmě 120 let.

Ministerstvo: Mají jasnou vizi

Ministerstvo školství, jež obří dotaci zprostředkovalo, si je svou

Jak Češi postupně stárnou

■ Ještě před druhou světovou válkou byl průměrný věk dožití nižší **šedesáti let**

■ Dnes se čeští muži průměrně dožívají **76 let**, kdežto ženy dokonce **81 roků**

■ Podle **demografických odhadů** bude kolem roku 2060 v Česku **více seniorů** než lidí v produktivním věku

FOTO: ICRC, SHUTTERSTOCK, ARCHIV // KOLÁŽ SIMON / LN

